

AUTEUR VAN DE BESTSELLER
SCHITTERENDE RUINES

Jess Walter
**HET
NULPUNT**
Ground Zero

ROMAN

JESS WALTER

HET NULPUNT

*Uit het Engels vertaald door
Paul Buijn en Nicolette Hoekmeijer*

Voor Brooklyn Walter

Noot van de schrijver: Dit is echt gebeurd.

*Was ik dan de laatste lafaard op aarde, dacht ik.
Wat beangstigend!... Helemaal alleen
te midden van twee miljoen tot de tanden gewapende
volslagen krankzinnige helden.*

– CÉLINE, Reis naar het einde van de nacht

DEEL EEN

De dagen erna

Z e schoten de lucht in, alle vogels op aarde, woest en woedend, ontwaakt met dezelfde oergedachte, losbarstend in een witte wolkbreek vol veren, griezelig en gracieus, in steeds nauwere cirkels naar de grond wiekend, zo dichtbij dwarrelend dat je ze aan kon raken, en dan zo dichtbij dat je zag dat het geen helemaal geen zwerm vogels was – het was papier. Brandende stukjes papier. Al die vogeltjes waren papier. Fladderend, cirkelend en steeds groter wordend, vallende snippers en furieuze vellen, sommige rokend, de hoeken geschroeid, opvlammend in de buitenlucht tot er niets anders over was dan een smal zwart randje... en dan weg, een gat en alleen nog maar de vage herinnering aan rook. Achter de brandende zwerm klonk een luid geloei en gekreun terwijl een ziedend zwart zich ontvouwde, de wereld binnenstebuiten, vogels flapperend tegen een kolkende hemel en op dat moment was alles wat geen rook was papier. En het was prachtig.

‘Brian? Alles goed daarbinnen?’

Brian Remy zag flitsen en vlekjes en, toen hij met veel moeite zijn ogen openwong, de vloer van zijn appartement. Hij lag op z'n zij, zijn blik gleed langzaam over de pluizige kruinen van de polen van het tapijt. Zodoende kwam de wereld stukje bij beetje in beeld: schoenen met aangekoekte modder. Pizzadozen. Kranten. Een glas. En nog iets net buiten het zicht...

De vlekjes in zijn ogen schrokken op en dwarrelden en hij focuste opnieuw: ach en wee, een lege fles Knob Creek. Ze waren allebei op hun rechterzij op het vloerkleed beland, evenwijdig aan elkaar, de whiskeyfles en hij. Lotgenoten, kennelijk. Hij dwong zichzelf diep

adem te halen en wist een hees gehijg te produceren. Hij knipperde en de flitsen en vlekjes in zijn ogen zochten snel dekking. Voor de deur van Remy's appartement riep mevrouw Lubach weer. 'Brian, ik hoorde een knal! Is alles goed met je?'

Zelf had Remy geen knal gehoord, maar hij was geneigd om zo'n rechtlijnig iemand als mevrouw Lubach wel te geloven. Iets van een knal zou trouwens wel dat gesuis in zijn oren verklaren. En de pijn als hij zijn hoofd bewoog. Moeizaam hief hij zijn kin en zag rechts van hem vlak achter de fles, zijn pistool, tot niets anders in staat dan roerloos tussen de krummels en de haren op zijn tapijt. Als hij maar lang genoeg wachtte, zou een hand in een rubberen handschoen het bij de kolf oppakken en in een Ziploczakje laten glijden, met kaartje en al – en hem ook, zolang hij zich niet bewoog, in een grotere zak, maar verder hetzelfde – dik plastic, het laatste wat hij rook voor de deur van de koelwagen dichtplofte.

Mevrouw Lubachs stem klonk gedempt vanachter de deur: 'Brian? Ik ga de politie bellen.'

'Ik ben de politie.' Zijn stem klonk blikkerig en iel in zijn eigen hoofd; hij wist niet zeker of de woorden zijn mond ook echt hadden verlaten.

'Brian?'

Hij ging rechtop zitten en keek om zich heen in zijn eenkamerappartement: ingezakte futon, uitgeslagen pleistermuren, vastgeschilderde ramen. Hij voelde aan de linkerkant van zijn hoofd. Zijn haar was kleverig en klitte, alsof hij in de stroop had gelegen. Hij trok zijn hand weg. Tuurlijk. Bloed.

Oké. Nu begon hem iets te dagen.

Hij riep naar de deur, luider nu: 'Wacht even, mevrouw Lubach.'

Brian Remy ging staan, draaiërig en slapjes, probeerde nogmaals oorzaak en gevolg aan elkaar te rijgen – lange dag, drank, verdriet, schot, vermoeidheid. Of in een andere volgorde. Leunend tegen het fornuis pakte hij een theedoek en hield het rafelige puntje tegen zijn hoofd. Hij keek naar de tafel achter zich en zag het allemaal voor zich uitgestald, als het decor van een schooltoneelstuk.

Een keukenstoel lag om, en op het tafeltje waar hij aan had gezeten, een veelzeggend stilleven: poetsdoek, whiskeyglas, wapenolie, staalborsteltje, briefje.

Oké. Dit was het probleem. Die gaten in zijn geheugen, of misschien in zijn leven, een reeks hiaten – lange flarden, lege ruimtes waar ooit verklaringen voor de meest elementaire dingen hadden gezeten. Even probeerde hij over dat alles na te denken, zoals hij op zijn werk over een probleem zou hebben nagedacht. Die wapenolie zou op een ongeluk kunnen duiden, maar dat briefje? Welke idioot schrijft er nu een briefje voordat hij...

Een wapen schoonmaakt?

Hij pakte het briefje op: 'Enz...'

Enzovoort?

Dat was grappig. Hij kon zich niet herinneren dat hij zo grappig was. En toch stond het er, in zijn eigen handschrift. Oké. Nu kwam hij ergens. Wat er ook was gebeurd, *wat hij ook had gedaan*, het was grappig. Remy stopte het briefje in zijn zak, zette de stoel overeind en bukte om zijn pistool op te rapen, wankelde, vergrendelde het en legde het wapen voorzichtig op tafel.

'Brian?'

'Ik kom al.' Hij liep naar de muur en stak zijn vinger in het verse gaatje in het steen achter zijn stoel. Hij deed een stap terug en drukte de theedoek tegen zijn hoofd, zette zich schrap voor een opkomende pijnscheut, en toen die wegzakte liep hij naar de deur. Hij deed hem op een kiertje open, zag de gang voor zijn appartement, maar meteen verscheen het zonnebankgezicht van mevrouw Lubach in de spleet tussen de deur en de stijl.

'Brian? Alles goed daar? Het is drie uur in de nacht.'

'O ja?'

'Er zijn geluidsvoorschriften, Brian.' Haar stem liep iets achter bij de bewegingen van haar mond, zoals bij een slecht gedubde film. 'Geluidsoverlast,' ging ze verder. 'En die knal. Mensen moeten werken. We zijn al op van de zenuwen, Brian. Als je niet gewond bent, is al die herrie nogal asociaal.'

'En als ik wel gewond ben?'

Daar ging ze niet op in. ‘Denk je eens in wat we dachten dat het voor geluid was.’ Het was een mager vrouwtje met kort, steil, wit haar en een breed gezicht; ze was zwaar opgemaakt, alles net een beetje ernaast, zodat ze iets weghad van een haastig beschilderd porseleinen beeldje, of een tafelvoetbalkeeper. *Ervoor* was ze boekhouder geweest. Nu, zo meende hij zich te herinneren, wist ze niet meer wat ze wilde doen. Zou iedereen gewoon weer hetzelfde werk gaan doen? Alsof er niets was gebeurd? ‘Misschien is de lucht wel ontvlambaar, weet ik veel,’ zei ze nu.

‘Dat is niet zo, volgens mij.’ Remy verschoof de doek tegen zijn hoofd.

‘Het vriendje van Jennifer op 6A zegt dat we problemen krijgen als de wind gaat draaien. Denk je dat hij gelijk heeft, Brian?’

‘Ik weet het niet.’ Remy had geen idee wie Jennifers vriendje was, wie die hele Jennifer was, of wie er op 6A woonde, of uit welke hoek de wind ervoor had gewaaid.

‘Ze vertellen ons niet wat er in die rook zit. Jou wel, Brian? Hebben ze jou wel verteld wat er in die rook zit?’

‘Niemand heeft me iets verteld.’

‘Zou je het mij vertellen als het wel zo was?’

Remy wist niet precies wat hij daarop moest zeggen.

‘Ik geloof het niet.’ Ze boog naar voren en fluisterde: ‘Volgens Karl van 9F is het alleen een kwestie van tijd. Volgens hem wentelen we ons nu in kankerverwekkende stoffen. De soep van onze eigen uitroeiing. Dat is letterlijk wat hij zei. Kwestie van tijd. Soep. Hij is atheïst. Heel rationeel. Koud.’ Toen keek ze achterom. ‘Een vriendin van me werkt in het ziekenhuis. Er zijn geboortefwijkingen. Aangetast tandvlees. Mensen zonder benen. Ik heb een hekel aan mensenmassa’s, Brian.’

Remy voelde bloed zijn hals in sijpelen en een plasje vormen in het driehoekje bij zijn sleutelbeen.

Mevrouw Lubach ging op haar tenen staan om ernaar te kijken. ‘Spontane bloeding,’ zei ze.

‘Nee, ik was mijn pistool aan het schoonmaken en...’ Ze bleef hem aankijken alsof hij wist hoe die zin verderging. ‘*Enzovoort*,’ zei hij.

Maar mevrouw Lubach leek geen belangstelling meer te hebben voor Remy's hoofdwond, voor de knal die haar naar deze deur had gevoerd. 'Ik ga de stad niet meer in,' zei ze, 'of de metro, of een gebouw van meer dan tien verdiepingen. Volgens mij kunnen we de stad beter verlaten.'

Remy herschikte de doek tegen zijn hoofd. 'Ik ga dit even schoonmaken, mevrouw Lubach.'

'Ik stond onder de douche,' zei ze, alsof hij daarnaar had gevraagd. 'Ik stond onder de douche en soms komt er opeens zo'n zwak straal-tje uit en nu weer, misschien tien tellen *ervoor*, en toen ik eruit kwam ging de telefoon en dat was mijn zus en die zei dat ik de tv aan moest zetten. Zij woont in Wilmington. Precies op dat moment viel haar stroom uit.' Mevrouw Lubach trok haar wenkbrauwen op. 'In *Wilmington*. Dat begrijp ik gewoon niet, Brian.'

Brian haalde de doek van zijn hoofd. 'Ik moet dit echt even schoonmaken, mevrouw Lubach.'

'Wanneer wordt alles weer normaal, denk je?'

Normaal. Dat woord klonk vertrouwd en vreemd tegelijk, als een verdrongen herinnering. Ooit was alles normaal geweest. 'Weet u,' zei hij. 'Ik zou het eigenlijk niet weten.'

'Volgens die vriend van je wordt alles weer beter als al dat papier is opgeruimd.'

'Die vriend van mij?' vroeg Remy.

'Die jongeman die jou vanmorgen kwam opzoeken. Die papierman.'

'Papierman?' vroeg Remy.

Mevrouw Lubach deed haar mond open om te antwoorden maar –

REMY ZAT EENZAAM bij de spoedeisende hulp, tegenover een Vietnamees meisje met betraande ogen dat een washand om haar hand hield, die een verbrande hand leek. Ze was een jaar of negen, tien, en had haar pyjamaatje met voetjes nog aan. Ze zat voortdurend naar Remy te kijken. Om de paar seconden deed ze haar ogen dicht en zuchtte. Dan deed ze ze weer open, keek naar Remy en kneep ze

weer dicht, alsof hij de oorzaak van haar pijn was. Ze leek hier helemaal alleen te zijn. Remy keek om zich heen, maar er was verder niemand in de СЕН, op een oudere vrijwilliger na die achter de incheckbalie een gebonden boek zat te lezen. Na een tijdje stond Remy op en liep hij naar de oudere vrijwilliger toe, een man met paddenogen en een wit waas van bakkebaarden op zijn wangen. De man keek niet op uit zijn boek. Toen Remy over de rand van het boek gluurde zag hij dat er in het gebonden boek een smoezelig pocketboekje verborgen zat. Eerst dacht Remy dat het een dummy was, maar toen zag hij dat de man gewoon aan het eind van een hoofdstuk was en dat er maar een paar woorden op de bladzij stonden: ‘niets hopelozter dan deze vrijheid, dit wachten, deze onschendbaarheid...’

Remy wachtte maar de man keek niet op, sloeg ook geen bladzij om, las alleen maar keer op keer: ‘niets hopelozter... dit wachten...’

‘Pardon,’ zei Remy uiteindelijk. ‘Maar dat meisje...’

‘Ik heb u al gezegd, meneer Remy, het duurt even,’ zei de oudere vrijwilliger. ‘Gaat u alstublieft zitten. De artsen weten dat u er bent.’ De man bleef Remy strak aankijken tot hij ten slotte de bladzij omsloeg en Remy de eerste regel van het volgende hoofdstuk kon lezen: ‘En hij rukte zich los...’

‘Maar dat meisje...’

‘Ze weten wat er met u aan de hand is,’ zei de man.

Remy rukte zich los en liep terug naar zijn stoel. Het Vietnamese meisje zuchtte weer en toen ze haar ogen opsloeg keek ze Remy heel kalm aan, alsof ze wachtte op het antwoord op een bepaalde vraag. Ten slotte moest Remy wel wegstijgen.

Zijn blik viel op een klein televisietoestel gemonteerd op een zuil in het midden van de wachtkamer; er stond een nieuwszender op. Remy voelde de flits van een déjà vu en herkende ieder beeld voordat het verscheen, en het leek alsof het nieuws het decor van al zijn gedachten was geworden, een eindeloze lus die in zijn hoofd werd afgespeeld – hellende vleugels, bloemen van vuur, witte pluimen die zwart en daarna grijs worden, eindeloos grijs, geisers van grijs gruis, met stof overdekte grijze achterblijvers met grijze handen voor hun grijze mond wegrennend voor een brekende grijze golf en de vogels,

wit – eindeloos veel soorten en zwermen memo's en menu's en brieven die stilletjes fladderen en dan verdwijnen in het asdonker. Brian Remy deed zijn ogen dicht en zag wat hij altijd zag: reepjes weefsel, draadjes die waren losgeraakt, gedegenereerd, geluidloos vuurwerk, de binnenkant van zijn ogen die splinterde en vonkte en spatte in de soep erachter – flitsen en vlekjes die dansten als snippers papier die de wereld in werden geblazen.

DAGEN LATER – alles gebleekt in de zon en met as bedekt, nog altijd een halo van rook over het eiland – liet Remy's partner Paul Guterak weten dat hij nog nooit zo gelukkig was geweest. Paul en Remy reden in een van de nieuwe Ford Excursions die de FEMA had gestuurd – 'alle Jezus mooie kar,' volgens Paul, wit met zwart getinte, kogelvrije ruiten, bumpers en achterraut beplakt met de Amerikaanse vlag, een heel klein driftig fladderend vlaggetje op de antenne. Mensen stonden langs West Street met hun vlaggetjes te zwaaien, huilden, hielden foto's en posters omhoog: GOD BEWARE... EN HELP ONS WRAAK TE NEMEN... WE BREKEN NIET.

Gebroken – zo vond Remy ze eruitzien. Gesloopt en weer in elkaar gezet, maar er ontbraken nog enkele stukjes. Ze stonden op wegversperringen en achter barricaden, in T-shirts met de Amerikaanse vlag erop en met een stoere honkbalpet op het hoofd, en toen Paul en Brian langsreden, werden ze tot leven gewekt, als figuurtjes in een ouderwetse Disney-attractie, knarsende en zoemende zeerovers uit *Pirates of the Caribbean*. Naast een vrouw die een dwergkees tegen zich aan gedrukt hield, stond een jongen in een rugbytrui met lange mouwen te zwaaien met een skateboard waarop het yin-yangsymbool was geschilderd. Twee vrouwen in spijkerbroek en op hoge hakken, een bebaarde man in een wollen jas en nog honderden anderen, grote groepen open gezichten, tot Remy het een paar straten verder niet meer kon aanzien en hij alleen strak voor zich uit keek. Toch bleven ze wanhopig juichen en roepen, alsof aandacht hen weer tot leven zou wekken. Ze huilden. Salueerden. Ze gilden naar Remy dat hij moest kijken, maar hij bleef recht vooruit sta-

ren tot ze vervaagden, de voorbijglijdende gezichten van de mensen langs de kant, de stemmen die samenvloeiden terwijl hij probeerde te bedenken wat ze nu eigenlijk wilden.

‘Dat bedoel ik nou. We zijn alle Jezus beroemd.’ Guterak zei het op de toon van iemand die bekent dat hij alcoholist is. Misschien had Paul gelijk, ergens – zo was het om beroemd te zijn, mensen die zich spiegelden aan je glans wanneer je langskwam.

Paul reed West Street af waarna ze bij de tunnel en de rij dubbelgeparkeerde dinosauriërs kwamen – de televisiewagens en diepladers, de koelwagens. Ze stopten om koffie te halen bij een deli met een Amerikaanse vlag over de hele etalageruit geplakt. Er stonden weer bloemen, in potten en in bloembakken, net besproeid, het smerige water droop op de met as bedekte trottoirs. Maar het was tenminste iets: de eerste twee dagen *erna* hadden er geen bloemen in de winkels gestaan, herinnerde Remy zich. Bij de deur van de deli stak een glimlachend ouder echtpaar hun duimen omhoog. Brian zette zijn pet goed, die te hard op de hechtingen drukte die hij de nacht ervoor op de SEH had gekregen.

‘Begrijp me goed, ik zeg niet dat ik blij ben dat het is gebeurd,’ zei Paul grimmig. Hij had de bouw van een bowlingkegel, brede heupen, smalle schouders. Hij sprak vanuit zijn mondhoek, als een gokker die een tip gaf. ‘Niet in de verste verte. Maar je moet toch toegeven, Bri...’

‘Nee, ik geef niets toe, Paul.’ Hij had hoofdpijn.

‘Nee, luister. Ik bedoel alleen...’

‘Ik wéét wat je bedoelt,’ zei Remy, ‘ik wil het alleen niet horen.’

‘Ik ben geen ongevoelige klootzak, Bri. Ik weet dat het niet politiek correct is. Ik zeg het ook tegen niemand anders. Maar geef toe... voor jou en mij... ik bedoel... we leven nog, man. Dan voelen we ons toch...’

‘Ik wil er niet over nadenken, Paul. Ik wil het er niet over hebben hoe jij je voelt.’

‘Nee, je begrijpt me niet.’ Paul wreef in zijn nek.

Ze gingen in de rij staan voor koffie, maar de mensen weken uit en lieten hen voorgaan. Toen ze langsliepen, stak een vrouw in een bontjas haar arm uit en klopte hen op de schouders van hun

nieuwe Starter-jack dat de bazen voor ieder van hen hadden geregeld. Remy wilde kauwgum pakken, maar zijn hand week een stukje naar links en hij belandde met zijn vuist in een doos Snickers. Niemand leek het te merken.

Toen Paul wilde betalen, wuifde de koffieman hen weg. ‘Helden drinken gratis,’ zei hij, en de mensen in de rij begonnen te klappen en Paul gaf hem drie dollar fooi.

‘Dank u wel, meneer,’ zei Paul, en hij slikte de brok in zijn keel weg.

‘God zegene jullie,’ zei een oudere vrouw die een hond in een kinderwagen voor zich uit duwde.

‘Dank u wel, mevrouw,’ zei Paul. ‘God zegene u ook.’

De hond staarde naar Remy, die uiteindelijk moest wegstijgen.

Toen ze weer buiten op het trottoir stonden, keek Remy achterom of de mensen in de deli nog steeds bewogen, maar de lucht weerkaatste in de glazen deuren en hij kon niet naar binnen kijken. Het begon te betrekken. Tjehesus, wat zou regen doen met al dat stof en die as? En dat papier, die sneeuwbanken van resumés en memo’s en rapporten en vrachtbrieven – wat zou regen met al dat papier doen? Hij wist dat er nu over vergaderd werd, dat ambtenaren zich voorbereidden op die mogelijkheid: dat de pogingen om al dat papier te ordenen door regen bemoeilijkt zouden worden. Paul en Remy stapten weer in de wagen. ‘Dat is precies waar ik het over had, wat daarbinnen net gebeurde,’ zei Paul. ‘Je kan mij niet wijsmaken dat dat geen lekker gevoel is, al die mensen die zo aardig tegen ons doen. Dat is het enige wat ik zeg, Bri. Meer niet.’

Remy deed zijn ogen dicht.

‘Want *ervoor* deed niemand zijn bek tegen ons open,’ ging Paul verder, ‘behalve om te mopperen over een dagvaarding die ze net hadden gekregen of om te foeteren waarom we die ellendeling die net in hun auto had ingebroken niet oppakten. En nu... gratis koffie? Schouderklopjes? Ik weet dat je al een tijd geen straatdienst meer doet, maar allejehesus, vind je dit nou ook niet... leuk?’

Remy dook weg achter zijn koffie.

Soepel voegde Paul weer in met de Excursion. ‘Ik bedoel, al die overuren. En de shit die we nu moeten doen. De Yankees meenemen

op een rondje Zero. De Yankees, verdomme. Kijk nou wat we *ervoor* allemaal deden. De kleren van de Boss bij de stomerij afhalen, zijn vriendinnetjes de stad door rijden. Vergaderingen met die sukkels uitzitten. Je gaat me toch niet vertellen dat je dat liever doet? En het gaat niet alleen daarom... het is niet alleen de afwisseling. Het is ook iets anders, misschien wel iets...' Hij boog naar voren, en even vond Remy hem er volslagen gestoord uitzien. '... iets sléchts. Snap je?'

Remy keek uit het raam, in een diep ravijn van stoffig glas en graniet, naar pallets met flesjes water die langs de weg opgestapeld stonden en kisten met geschonken handschoenen en mueslirepen. En daarna de rijen nieuwswagens, twintig stonden er klaar om met hun sleepnetten op verdriet te gaan vissen, straat voor straat – Action, Eyewitness en First At, schotels geopend naar de lucht als handpalmen tijdens een mis, en daarachter diepladers, afgeladen met verwrongen 1-balken en daarachter weer de rij verwachtingsvolle koelwagens en de zwarte ТМ-wagen, het tijdelijke mortuarium waar Remy...

'Wat ik eigenlijk bedoel...' Paul worstelde met de woorden.

'Ik weet... wat je bedoelt,' zei Remy zachtjes. 'En misschien heb je wel gelijk. Maar sommige dingen kunnen we nu niet zeggen. Oké? Je kan níét zeggen dat je nog nooit zo gelukkig bent geweest. Ook al denk je het, je kan het niet zeggen. Alles is... sommige dingen... moeten we laten rusten. We moeten die gewoon daar laten, en er verder niets over zeggen.'

'Zoals die scalp.'

Remy wreef over zijn mond en herinnerde het zich weer. De tweede dag op de Zero had hij in het puin een gedeelte van een vrouwenscalp gevonden – grijs en stijf. Hij wist niet wat er hij ermee moest doen en had hem in een emmer gelegd. De hele middag hebben ze gezocht in de buurt van waar ze die scalp hadden gevonden, maar er lagen geen andere lichaamsdelen, alleen dat vijftien centimeter grote stukje voorhoofd met een verschroeiide haargrens. Een ambulanceverpleegkundige en een forensisch onderzoeker discussieerden tien minuten lang over wat ze ermee aan moesten, haalden de scalp toen uit de emmer en stopten hem in zo'n gladde lijkzak.

Remy bracht hem naar een koelwagen, en nu leek het een kikker in een slaapzak, een gladde zwarte bult op de kale vloer. Minstens vijf keer per dag begon Paul weer over die scalp. Van wie dacht Remy dat die scalp was? Waar dacht hij dat de rest van de scalp was? Zouden ze de scalp gewoon begraven? Ten slotte zei Remy dat hij er niet meer over wilde praten – dat hij niet wilde praten over hoe een stuk van iemands hoofd voelde, hoe licht het was, hoe stijf en eenzaam en nutteloos, of over hoeveel meer lijkzakken en vleeswagens er stonden dan ze nodig hadden, over hoe de krachten die hierbij aan het werk waren geweest stukjes hadden achtergelaten die te klein waren voor een lijkzak.

‘Zie je wel,’ ging Paul verder. ‘Je begrijpt me niet goed, Bri.’

‘Ik begrijp je best.’

Paul reed naar het checkpoint, waar twee zenuwachtig uitziende mannen van de National Guard met een zonnebril op en naar beneden gerichte M-16's naast een kleine politieagent stonden, die naar voren stapte en één laars op de treeplank van de Excursion zette. Paul haalde zijn ID-pasjes onder zijn shirt vandaan. Hij liet ze aan de agent zien.

‘Hé, baas,’ zei de straatagent, met de klemtoon op ‘baas’. ‘Hoe gaat-ie?’

‘Kloteklus.’

‘Ellendige zandnegers.’

‘Ja. Precies. Precies.’

Paul stak zijn hand uit. Remy haalde de pasjes van zijn nek en legde ze in Pauls hand. Paul liet ze aan de straatagent zien, die iets opschreef en de pasjes daarna teruggaf aan Paul, die ze weer aan Remy gaf.

De agent gaf een klopje op de motorkap van de Excursion. ‘Mooie wagen trouwens.’

‘Van de Freddie's gekregen.’

De agent knikte naar de twee mannen van de National Guard. ‘Het enige wat ze mij hebben gegeven zijn die twee sukkels. En volgens mij schiet straks een van die twee me nog in mijn been.’

‘Misschien hebben ze rubberen kogels.’

‘Was het maar waar. Laat ze maar een poepie ruiken, baas,’ zei de agent. Hij gaf weer een klopje op de motorkap, stapte achteruit en gebaarde dat ze door konden rijden.

Remy keek naar de straatagent, zag enigszins verbaasd hoe het woord ‘baas’ tussen de twee mannen werd gewisseld, waarmee alles wat belangrijk was werd gezegd, de stevige basis van respectvolle loyaliteit die iedere ondergeschikte de kans bood om hoog te reiken: eigen personeel, chauffeur, kantoor, feesten en een eigen budget en beveiliging, kortom, een eerste stap om zelf ooit baas te worden. Was dat niet de ladder waarop Remy *ervoor* ook omhoog was geklommen? Maar nu... ja, wat nu? Vaag kon Remy zich herinneren dat hij het een corrupt en wreed systeem had gevonden, maar hij moest toegeven... op dagen als deze bewees het zijn waarde.

Guterak reed langs het checkpoint waar ze werden ontvangen met klaterend applaus en zwaaiende vlaggen. Hij zette even de sirene aan, tikte met twee vingers tegen zijn hoofd en wees. ‘Kon ik maar iets voor die mensen doen,’ mompelde hij. ‘Maakt niet uit wat. Het gras maaien.’ Remy ging achteroverzitten en probeerde door zijn mond te ademen. Die stank raakte hij nu niet meer kwijt, die zat in de vliezen van zijn neus en de blaasjes van zijn longen – zijn hele lichaam leek ernaar te ruiken, alsof de geur door zijn poriën bij hem binnendrong, het fijne grijze stof: prikkelend, de as van de doden. Remy was verbaasd over de heftigheid van de lucht hier, bijtend betonstof en losgeschoten moleculen van verbrand... van verbrand alles eigenlijk. Het was verbijsterend wat er allemaal kon branden. Dat waren we vergeten, bedacht Remy, in onze angst voor splitsing en fusie, straling, infectie, ontploffing en versplintering. We waren het vuur vergeten.

‘Heb je dat joch van Durgan op tv gezien?’

‘Hou alsjeblieft je mond.’

‘Groot geworden. Ik had hem sinds we met z’n allen softbal speelden niet meer gezien. Daar heb ik het nou over... als je dat joch van Durgan ziet. Ik bedoel... of niet soms? Liever hij dan ik. Toch? Kom op. Zo is het toch? Liever zijn kind huilend op tv dan dat van mij. Of dat van jou. Ja toch?’

Remy keek naar buiten.

‘Maar neem nou Durgan... zo dood als een dodo, ziet zijn kind nooit meer. En dat had ik ook kunnen zijn, hè? Behalve dat ik niet dood ben, en ook niet gewond... of failliet. Of zonder werk zit. De overuren komen me de strot uit. Ik heb een backstagepasje voor Springsteen. Durgan ligt daar ergens in stukken en ik mag allejezus mijn koffie niet eens meer zelf betalen. Alleen maar omdat ik hier stond en hij daar. Snap je? Ik bedoel...’

‘Ik weet het,’ viel Remy hem in de rede. ‘Alsjeblieft, Paul.’ Remy zette zijn pet af en wreef over de hechtingen aan de zijkant van zijn hoofd.

Guterak keek opzij. ‘Hé, je bent naar de kapper geweest.’

‘Ja.’ Remy zette zijn pet weer op.

‘Waarom?’

‘Ik heb mezelf voor mijn kop geschoten vannacht.’

‘Tja.’ Paul reed een tijdje zwijgend verder en keek recht voor zich uit. ‘Het staat je goed.’

OP DE ZERO gonsde het. Een brandweerman met zwart omrande ogen had iets gehoord, waarschijnlijk het geknars van schuivend staal, maar hij was ervan overtuigd dat iemand zijn naam had geroepen. Reddingswerkers met zuurstofmaskers en stofkapjes schuimden de zuidwesthoek van de puinhoop af, staken hun hoofd in scheuren, daalden af in spleten, zochten driftig tussen de balken. Remy had staan kijken toen de grond onder hen begon te schuiven, maar zelfs toen het hun lukte om een stalen plaat weg te trekken stuitten ze weer op de volgende, *de ene schildpad op de andere*, gebogen stalen schilden zo ver als je je maar kon voorstellen, en daaronder laagjes vloeibaar vuur, waar ze zich fanatiek naartoe groeven, in de hoop dat er wat woede werd gelouterd.

‘Allejezus, net mieren op een heuvel,’ zei Paul te hard, altijd te hard, toen ze erlangs liepen, en Remy pakte zijn partner bij zijn pols. Het was net alsof bij Paul het filter zoekgeraakt was dat vroeger tussen zijn gedachten en zijn mond had gezeten. Hij flapte alles eruit wat er maar in zijn hoofd opkwam.